Kearifan Lokal *yang* Terkandung *dalam* Manuskrip Lama

Kertas Kerja Pilihan daripada Simposium Antarabangsa Pernaskhahan Nusantara di Bima, 2007

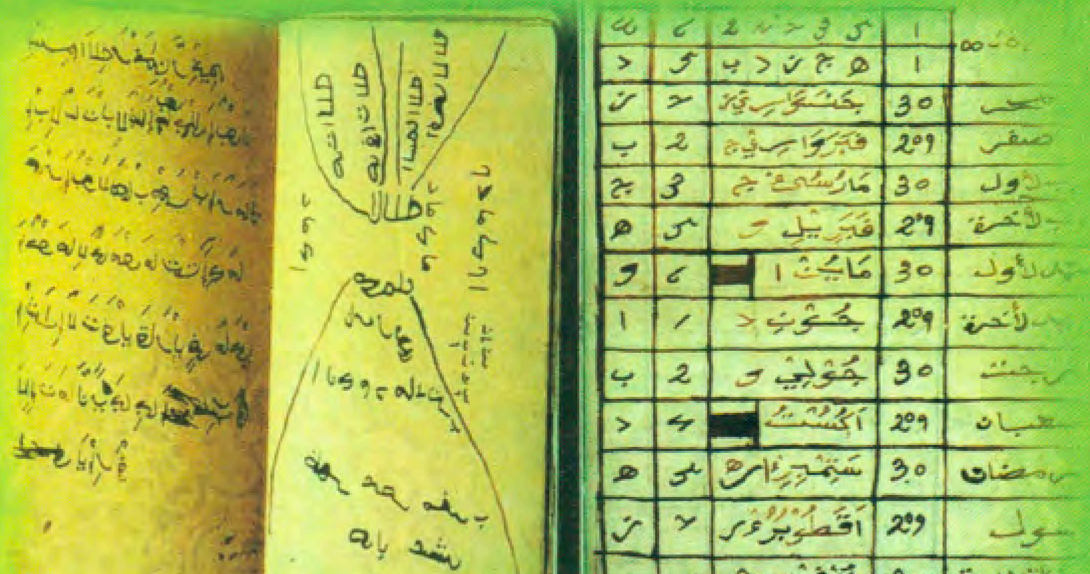

Penyunting

Ding Choo Ming
Henri Chambert-Loir
Titik Pudjiastuti

KEARIFAN LOKAL YANG TERKANDUNG DALAM MANUSKRIP LAMA

Ternyata sudah ada peningkatan minat ke atas kearifan dalam manuskrip yang diwarisi itu dalam R & D, pemodenan, malah pembinaan identiti bangsa dan negara. Peningkatan minat itu juga disebabkan sudah tercetus kesedaran baru bahawa tindakan tegas perlu dibuat untuk melindungi dan mempertahankan kearifan, sejarah, memori, sejarah dan akal budi dalam manuskrip Nusantara dalam saat negara kita berdepan dengan arus pembaratan, Eropahisasi, Amerikanisasi dan globalisasi. Tema utama seminar MANASSA yang diadakan di Bima pada 26-29 Julai 2009 ini yang memberi perhatian khusus kepada topik ini juga disebabkan kita mendapati semakin lama semakin ramai orang sudah menerima nilai dari negara barat, selain mengimport standard dari negara barat, malah berhijrah ke negara barat di satu pihak, sementara kita juga mendapati menonjolkan kearifan lokal dalam kebudayaan kita adalah cara yang praktikal dalam mempertahankan imej dan identiti kita di satu pihak yang lain. Ini bukan disebabkan nilai peribumi Nusantara lebih tinggi daripada yang ada di negara barat, tetapi apa yang kita warisi dan punyai itu adalah yang unik. Keunikan kebudayaan itulah yang membuat kita berbeza daripada bangsa lain. Dengan kata lain, kearifan lokal dalam kebudayaan kita, termasuk ritual, muzik, sastera, bahasa, seni dan pertukangan itulah yang telah membentuk imej dan identiti kita selama ini. Daripada perspektif yang lebih luas, kebudayaan yang kita warisi itu adalah kuasa pengikat yang akan menjamin perpaduan masyarakat dan keharmonian hidup kita. Kuasa itu perlu dimanfaatkan untuk membantu kekuatan politik dan nilai agama dalam meningkatkan kesejahteraan hidup dan kemakmuran negara kita. Dalam konteks ini, manuskrip Nusantara yang lahir dari kesedaran, jiwa, rasa dan selera orang peribumi wajar diberi perhatian serius dan dibanggakan. Tetapi, kini generasi muda kita sudah tidak berminat dengannya, maka tidak merasa megah dan bangga dengan warisan kita dari masa lampau. Tanpa merasa megah dengan warisan, memori dan sejarah masa lampau, generasi muda itu boleh diibaratkan sebagai kapal yang sudah kehilangan kompas, maka mudah sesat dan karam dalam samudera globalisasi yang kita harungi.

Institut Alam dan Tamadun Melayu (ATMA)
Universiti Kebangsaan Malaysia,
43600 Bangi, Selangor, Malaysia.
http://www.atma.ukm.my/

ISBN 978-983-99897-8-6
9 789839 989786

Kearifan Lokal *yang* Terkandung *dalam* Manuskrip Lama

Penyunting

Ding Choo Ming
Henri Chambert-Loir
Titik Pudjiastuti

Institut Alam dan Tamadun Melayu (ATMA)
Universiti Kebangsaan Malaysia
Bangi • 2009
http://www.atma.ukm.my/

Cetakan Pertama / *First Printing*, 2009
Hak cipta / *Copyright* Universiti Kebangsaan Malaysia, 2009

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan ke dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang alat juga pun, sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Institut Alam dan Tamadun Melayu (ATMA) Universiti Kebangsaan Malaysia terlebih dahulu.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical including photocopy, recording or any information storage and retrieval system, without permission in writing from Institut Alam dan Tamadun Melayu (ATMA) Universiti Kebangsaan Malaysia.

Diterbitkan di Malaysia oleh / *Published in Malaysia by*
INSTITUT ALAM DAN TAMADUN MELAYU (ATMA)
Universiti Kebangsaan Malaysia
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, Malaysia
Tel: 03-8921 5520 Faks: 03-8921 3018

Dicetak di Malaysia oleh / *Printed in Malaysia by*
AMPANG PRESS SDN. BHD.
6, Jalan 6/91, Taman Shamelin Perkasa
Batu 3½ Jalan Cheras
56100 Kuala Lumpur, MALAYSIA
e-mel: ampress@streamyx.com

Perpustakaan Negara Malaysia — Data-Pengkatalogan-dalam-Penerbitan / *Cataloguing-in-Publication Data*

Ding, Choo Ming, 1947-
Kearifan lokal yang terkandung dalam manuskrip lama / penyunting Ding Choo Ming, Henri Chambert-Loir, Titik Pudjiastuti
Mengandungi indeks.
1. Malaya--Intellectual life. 2. Manuscripts, Malay--History and criticism.
3. Knowledge, Theory of. I. Chambert-Loir, Henri, 1945-
II. Pudjiastuti, Titik. III. Judul.
305.89923

ISBN 978-983-99897-8-6